

19. KONTINGENT SV V SILAH ISAF SE NA OGLED POSTAVI

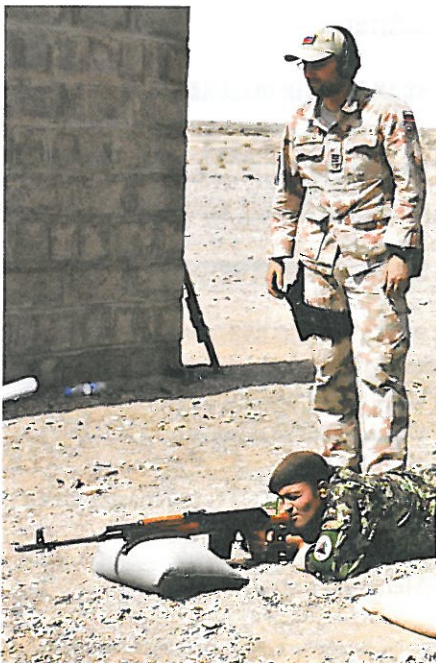
Devetnajsti slovenski kontingent v ISAF sestavlja 54 pripadnikov Slovenske vojske in dva uslužbenca Ministrstva za obrambo, ki v več delih Afganistana v skladu z resolucijo Varnostnega sveta OZN št. 1943 od aprila do oktobra 2013 opravljajo naloge in s tem dajejo slovenski prispevek k mednarodnemu prizadevanju po varnem in stabilnem Afganistanu. Dobra polovica vojakov prihaja iz 1. brigade SV. Večina slovenskega kontingenta je v vojaški bazi ob mestu Farah v provinci istega imena, dober streljaj od stare trdnjave iz obdobja Aleksandra Makedonskega.

Kako poteka delo, vam v svojih prispevkih sporočajo pripadniki SV, ki delujejo v okviru kontingenta ...

SVETOVALCA SVNKON ISAF 19 IZVEDLA TEČAJ OBOROŽITVE PM PKM IN DRAGUNOV

Svetovalci ISAF 19 se pri delu pogosto znajdemo v situacijah, ki niso načrtovane. Gre za izzive, ki jih večinoma sprejememo, še posebej če gre za želje naših sodelavcev iz ANA.

Tako je bilo tudi v primeru, ko sem sprejel idejo afganistanskega načelnika operativnega sektorja o izvedbi tečaja iz »ruske oborožitve«. Po hitrem postopku sem postal mentor in inštruktor za oborožitev, ki

sem jo kot poveljnik tanka T-55 v takratnem 74. OKMB spoznal leta 1993.

Afganistanske čete še vedno uporabljajo tako puškomitraljeze PKM 7,62 mm kot tudi mitraljeze DshK 12,7 mm. Gre za izjemno vzdržljivo oborožitev, ki je preprosta za vzdrževanje.

Za izvedbo tečaja seveda potrebuješ oborožitev, kar je v Campu Sayar (domača baza 2. KDK) težko, saj je večina enot na COP, zato sem si ogledal preostalo orožje v skladišču. Namen skladišča je težko določiti. V tem prostoru je vse, kar pač moraš nekje odložiti, največ je navadnega mila, lopat, desk, starih oblačil, potem naletiš na MM 82 mm, cel kup M-16 – tudi s polnimi nabojniki v orožju –, večje število mitraljezov in nekaj polomljenih ostrostrelnih pušk.

Spoznavanje delovnega okolja in navad naših anovcev pogosto zahteva, da ovzremo svoje standarde in dojemanje urejenega okolja. Hitro ugotoviš, da se v Afganistanu večine stvari ne da spremeniti čez noč. Čas je dimenzija, ki se tukaj meri drugače kot doma.

V skladišče sem povabil našega orožarja, ki je posebej za izvedbo naloge priletel iz Herata. Lahko bi rekel, da so se mu orosile oči, ko je videl to ubogo šaro. Skupaj sva pregledala nekaj kosov oborožitve in se odločila, da bova na popravilo v našo delavnico odpeljala 2 x M-16, 2 x PKM, 1 x MM 82mm. Afganistanci so hitro prepoznali priložnost in nama hoteli do-

dali še nekaj kosov, ki jih nisva sprejela. Mitraljeza DshK 12,7 mm ni bilo mogoče sestaviti, nosilca zaklepa v vsej zmedii nismo našli. Na predlog častnika iz S-3 je DshK na tečaju zamenjala ostrostrelna puška dragunov.

Oborožitev, ki sva jo pripeljala v domačo orožarno, je bila v klavnem stanju, orožarja in mehanika vozil so združili moči, kar nekaj časa so preživeli v delavnici. Timski duh je naredil svoje, tako smo skoraj iz odpada pridobljeno orožje vrnili v življenje. Fantje so določene kose orožja izdelali na novo, zanimivi sta napenjalni ročici s podaljškom, ki sta z uporabo ročnega orodja in varilnega aparata v celoti izdelani iz starih viličastih ključev, ročici za nošenje mitraljeza sta nastali iz lesenega ročaja lopate itd.

Svetovalac S-4 se je prijazno ponudil, da bo na tečaju sodeloval kot inštruktor za ostrostrelno puško dragunov. Začela sva s pripravami na tečaj, literaturo sva pridobivala iz različnih virov. Temeljito sva se pripravila na izvedbo tečaja.

Štiridnevni tečaj se je začel po načrtu, pravočasno. Udeležilo se ga je 6 vojakov iz 2. KDK. Podčastnik iz S-3 nas je opozoril, da so vojaki nepismeni, naj se izogibava teoretičnih vsebin, kar je povzročalo nekaj težav pri usposabljanju o optičnih namerilnih napravah. Tudi pripravljene priročniki v jeziku dari so postali manj uporabni.

Vojaki so dobro sprejemali znanje, začeli so nama zaupati in uživati na tečaju. Osvojili so tehnično znanje iz oborožitve, razstavljanja in sestavljanja oborožitve, streženja orožja, spoznali so različne strelske položaje, določali so strelske elemente, se naučili reakcij na povelje za ogenj in izvedbe vzdrževanja oborožitve.

SLOVENSKI VOJAŠKI BOLNIČARJI (COMBAT MEDICI) NA MEDNARODNI OPERACIJI SVN-KON 19 ISAF

Verjetno ste že slišali izraz „medic“ na televiziji ali v kinu. Na bojišču se dogaja nekaj groznega. Bobnenje, eksplozije, trušč in kričanje. In ko se dim razkadi in enote vračajo ogenj, zaslišite vojaka, ki, medtem ko se nagiba nad krvavečega soborca, rjove: „Medic!“ Naslednji kader pokaže figuro z rdečo oznako na rami, kako med točo krogel hiti proti poškodovancu. Toda kdo je vojaški bolničar in kakšno je njegovo delo? Morda domnevate, da je „medic“ samo okrajšava za zdravnika, medicinsko sestro ali bolničarja. Medic ni ne medicinska sestra ali zdravnik, ampak zdravstveni specialist, usposobljen za nudenje osnovne zdravstvene oskrbe. Njegova naloga je, da poskrbi za vojake v izrednih razmerah, kar boj nedvomno je. V Slovenski vojski imamo veliko vojakov, ki so poleg pridobitve VED 12501 – bolničar opravili tudi vojaško strokovno usposabljanje v ZDA, ki se imenuje Health Care Specialist Course. Zanimivo, zahtevno in zelo poučno usposabljanje traja 25 tednov in se ga lahko še dodatno nadgradi z modulom za zračno medicinsko evakuacijo.

Health care specialist (v nadaljevanju medicinec) se, še posebej v ameriški vojski, pogosto imenujejo „combat medic“, saj so nekateri vojaki dodeljeni v bojne enote, v katerih zagotavljajo nujno medicinsko obravnavo neposredno na bojišču. Drugi pa svoje znanje uporabljajo v vojaških bolnišnicah in klinikah, kjer pod strokovnim vodstvom zdravnikov in medicinskih sester skrbijo za zdravstveno varstvo bolnikov.

**Nadporočnik
Milan Režonja**

Zadnji dan je bil poln pričakovanj, veselili so bili, da bodo končno streljali. Začetne težave s strelivom smo z njihovo pomočjo rešili, strelivo namreč dobavijo iz čet, katerih pripadniki so vojaki tečajniki.

Odpeljali smo se na bližnje strelišče, ki je izjemno dobro zgrajeno. Manjka samo tehnična oprema. Ponuja številna strelska mesta in različne daljave streljanja, tudi do 1500 m. Sprejel nas je častnik, ki upravlja strelišče. Skupno smo pripravili tarčno situacijo na različnih razdaljah do 400 m, daljavo je omejevala vročina. Opazovanje bojišča pri 46 °C postane nočna mora – vse valovi, kot na morju.

Izvedel sem pripravo na streljanje. Vojaki so razumeli in spoštovali ukazano disciplino. Opreмили smo jih z zaščito sluha, čeprav je sprva niso želeli uporabiti. Najprej sva preizkusila orožje. Ugotovil sem, da je puškomitraljez dober, kljub iztrošene-mu obročku na začetku cevi. Umerjanje ni bilo potrebno, saj sem zadeval na vseh razdaljah. Svetovalec S-4 je skupaj z ostrostrelcem iz VBP pristrelil ostrostrelno puško.

Streljanje smo nadaljevali, na puškomitraljezu sta se zamenjevala namerilec in pomočnik. Vojaki so presenetili z natančnim in s kontroliranim ognjem. Kar žareli so od zadovoljstva in ponosa. Optični merk na drgunovu ni bil primeren za izvedbo streljanja, zato so streljanje nadaljevali z uporabo mehanskih merkov.

Na strelišču nas je obiskal bataljonski podčastnik, ki se je preizkusil na obeh orožjih, pokazal je veliko znanja v stre-

ženju orožja z različnih strelskih položajev. Peklensko vreme je bila po svoje zanimiva izkušnja. Po treh urah na 46 °C se mi je dozdevalo, da vidim stvari, ki na strelišče ne spadajo. Naučili smo se, kako pomembna je redna hidracija telesa. Seveda smo z vodo oskrbeli vse prisotne na strelišču. Afganistanski vojaki si morajo vodo zagotavljati sami, voda iz pip ni pitna, zato jo kupujejo v majhni trgovinici znotraj baze.

Naš trud je prepoznal poveljujoči 2. KDK, ki je izrazil zadovoljstvo nad kakovostjo tečajev, ki jih izvajamo pripadniki Slovenske vojske. Osebnost sem bil vesel nad zadovoljstvom udeležencev tečaja. Na krajši zaključni slovesnosti smo jim podelili certifikate o uspešno zaključnem tečaju.

Medicinec na mednarodni operaciji in misiji je najprej vojak. Zato je njegovo življenje enako naporno kot življenje katerega koli drugega vojaka na terenu. Delo lahko traja dolge dni. In če dela s pacienti ni, so pogosto v pripravljenosti. „Na klic“ se odzivajo 24 ur na dan, 7 dni v tednu. Svoje delo, ki ne vsebuje le izvajanja osnovne zdravstvene oskrbe, mnogokrat opravljajo v nevarnih situacijah. Zato so v skladu z MVHP deležni posebne zaščite. Ženevska konvencija ščiti medicinece (in vse ostale zdravstvene delavce), dokler ti neposredno ne sodelujejo v boju. Vendar to ne pomeni, da niso v nevarnosti. Zato za primer samoobrambe lahko nosijo osebno oborožitev.

Ker so medicinci prva črta medicinske pomoči v boju, so njihove glavne naloge osredotočene na zdravljenje v nujnih primerih na tem področju, vključno z naslednjim:

- priprava ranjenih vojakov za triažo in evakuacijo;
- aplikacija intravenozne terapije in merjenje vitalnih znakov;
- oskrba ran.

Poleg medicinske pomoči v boju smo v prvi vrsti odgovorni za zagotavljanje nujne zdravstvene oskrbe, za omejeno osnovno zdravstveno oskrbo in za zdravstveno varstvo in evakuacijo z mesta poškodbe ali bolezni. Te naloge vključujejo:

- pomoč pri ambulantni in bolnišnični oskrbi in zdravljenju;
- merjenje življenjskih funkcij, kot so temperatura, srčni utrip in krvni tlak;
- pripravljanje vzorcev krvi za laboratorijsko analizo;
- vodenje zdravstvene dokumentacije in klinične datoteke;
- apliciranje zdravil za bolnike;
- priprava bolnikov, operacijske sobe, opreme in materiala za operacijo;
- usposabljanje pripadnikov kontingenta SV na MOM iz prve pomoči in ostalih vojaških veščin, povezanih z nujno zdravstveno oskrbo.

V nadaljevanju članka pa vam bomo poskusili prikazati, kako je delo videti v „real life“ situaciji oz. kako poteka delo

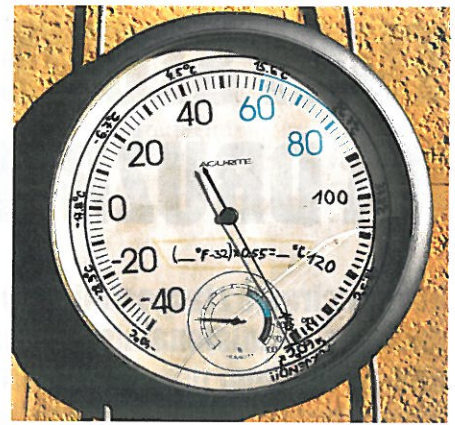
v vlogi medicinca Slovenske vojske na Mednarodnih operacijah in misijah skozi prizmo dela pod vročim afganistanskim soncem.

Če mogoče še niste razbrali, mora biti medicinec visoko usposobljen na kopici področij. Ne le kot strokovnjak na zdravstvenem področju, obvladovati mora tudi druge vojaške veščine. Od oborožitve, zvez do taktike malih bojnih enot.

Na začetku misije poteka primopredaja oz. prevzem nalog od predhodnih medicincev. Preverijo se zaloge zdravil in sanitetnega materiala. Slovenska vojska je imela v preteklosti v Afganistanu precej večjo medicinsko ekipo z zdravnikom. Za njimi je ostalo kar nekaj opreme, za katero je treba skrbeti. Ker smo nastanjeni v ameriški bazi, vzporedno poteka tudi spoznavanje naših kolegov, medicincev in zdravstvenega osebja pripadnikov ameriške vojske, in njihovega dela v BAS (Battalion Aid Station) in FST (Forward Surgical Team) oz. po našem poimenovanju zdravstveni oskrbi ravni ROLE 2-. Dobro sodelovanje z Američani je lahko podlaga za uspešno misijo. Ti nam predstavijo svoje delo in postopke. Seznanijo nas, kaj se od nas pričakuje v t. i. MAS-CAL primerih, ko sprejemajo večje število poškodovancev in ranjencev. Ker na nujno medicinsko pomoč sprejemajo poleg zavezniških tudi afganistanske vojake, je verjetnost klica ne možnost, ampak dejstvo. Nanj smo vedno pripravljeni.

Misija se še ni niti dobro začela, pa smo že bili poklicani v ROLE 2. Operacija v naši bližini je bila zelo vroča. Najprej se zasliši zvok zaganjanja helikopterskih rotorjev. Pod nebo poleti par blackhawkov. Čez nekaj minut sledi klic iz Rola. Potrebujemo vas. Pred Rolom že stoji italijanski oklepnik, kar pomeni, da je v stavbi prisotna tudi italijanska medicinska ekipa z zdravnikom iz naše sestrške baze. Stvari so resne. Kmalu začnejo z malimi šestkolesniki iz helipada dovažati ranjence. Delati začnemo v višji prestavi. Po več urah se stvari umirijo. Spogledamo se, medicinci in zdravstveno osebje treh držav si izmenjamo utrujene nasmehi. Končno. Dokazali smo, da tudi mi obvladamo naše poslanstvo. Kar ponavljamo ob vsakem podobnem dogodku.

Skupaj s pripadniki SVNKON smo večkrat sodelovali in se usposabljali tudi z ameriško skupino «Dustoff» oziroma s helikoptersko enoto, ki s svojimi blackha-

odpravljanje napake. Zadovoljen, da si rešil problem, se vrneš v TOC ter spremljaš konvoj do cilja in nazaj. Med kosilom te kolega povleče za rokav, računalnik mi ne dela. Obljubiš, da prideš pogledat. Ker je bila jutranja napaka zasilno odpravljena, te po vrnitvi konvoja čakajo okvarjen konektor in spajkalnik ter svarun, razbeljen od sonca. Vmes zmanjka elektrike, tako da prekineš delo in pomagaš vzpostaviti najnujnejše sisteme, preveriš kontejner s KIS in poženeš agregat. Sam pri sebi bentiš in upaš, da se to ne bo zgodilo med načrtovano videokonferenco, za vsak primer imaš pripravljen varni računalnik, VOIP telefon si ustrezno sprogramiral že poprej. Ko zahaja sonce, zaključuješ spiske opreme, ki jo bo treba predati v SVNKON 20 ISAF. Seveda bo treba vso opremo še preveriti. Pa zahtevek za let v Herat bo treba oddati, kripto ključi potetejejo naslednji teden. Z mislimi pa si že pri naslednji nalogi, pomoči ameriški TF DUSTOFF, katerim si obljubil pomoč. Tema: osnovno vzdrževanje zvez in vzpostavitev satelitske komunikacije. Trije Slovenci usposablajo dvanajst Američanov, ki te z zanimanjem poslušajo, saj vedo, da je brez zveze res »brez veze«. Še posebej če nepravilno priključiš koaksialni kabel na SATCOM anteno in v najtežjih trenutkih eter ostane nem. Po prisrčni zahvali se poln elana vrneš domov. Ko že misliš, da si zaključil dan in vzameš v roke računalnik, da bi se javil domačim, zaslišiš znano trkanje po vratih, čemur sledi še znamejše stavek: »Internet mi ne dela.«

stotnik Anton Pakar
štabni vodnik Bojan Božnik
višji vodnik Smiljan Pernek

Vezisti

Skupinska...

wki v FOB Farah skrbi za zračni MEDEVAC - medicinsko evakuacijo z bojišča. Prav poseben občutek je, ko ti nad glavo lebdi helikopter, ti pa med pišem in sunki vetra izpod rotorja skrbiš za poškodovanca na nosilih in čakaš na jekleno pletenico, ki ga bo ponesla v višave.

Prav tako smo z MAT skupino sodelovali pri usposabljanju zdravstvenih veščin in vojaške zdravstvene taktike pripadnikov afganistanske vojske (ANA). Čeprav so se le-ti že večkrat srečali s podobnimi usposabljanji, saj so jih obiskovale vse dosedanje skupine OMLT in MAT, smo jim pripravili zanimivo predavanje in predstavitev praktičnega dela. Ne smemo pa pozabiti tudi usposabljanja, izpopolnjevanja ter dopolnjevanja lastnega znanja, zato smo med predavanji svojim kolegom pripadniki stalno prenašali pridobljene izkušnje in brusili svoje znanje. Vstavljanje intravenoznega kanala, nosnega in žrelnega tubusa jim gre hitro od rok.

Po šestih mesecih dela na taki ravni, kot je misija ISAF, medicinci pridobijo zelo veliko izkušenj, ki so odlična podlaga za nadaljnje delo v Slovenski vojski. Podobne izkušnje lahko v Sloveniji pridobivamo le z delom na travmatoloških oddelkih. Želja nas medicincev je, da se takšna usposobljenost tudi konstantno vzdržuje.

In ko nas kdo vpraša, zakaj opravljamo tudi tako nevarne naloge, je odgovor preprosto: »Da lahko drugi živijo.«

NVU Duško Maksimovič, combat medic
des. Dejan Šemen, combat medic

DELO »VEZISTOV«

Konvoj izvaja zadnje priprave pred odhodom, nakar nekdo prihiti v TOC z besedami: »Zveze ne delajo!« Začne se mrzlično iskanje vezistov ter iskanje in